

Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych (1861-1865)

1. Rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych

- a. wykupienie od Francji Luizjany
- b. wykupienie od Hiszpanii Florydy
- c. przyłączenie Teksasu, Kalifornii i Nowego Meksyku po zwycięskiej wojnie z Meksykiem
- d. odkupienie od Rosji Alaski
- e. eksterminacja (wyniszczenie) ludności indiańskiej – pozostałości osadzono w rezerwach

2. Zróżnicowanie stanów

a. stany północne

- gospodarka kapitalistyczna, opierająca się na pracy najemnej
- rozwinięty przemysł, transport i bankowość
- dominującą formą gospodarki rolnej - farmy

b. stany południowe

- wielkie plantacje opierające się na niewolniczej pracy Murzynów
- uprawa bawełny oraz tytoniu i trzciny cukrowej

c. problem niewolnictwa

- **abolicjonizm (ruch społeczny dążący do zniesienie niewolnictwa)** w stanach północnych
- dążenie do zachowania niewolnictwa w stanach południowych

3. Przyczyny wojny domowej w Stanach Zjednoczonych

a. sprzeczne koncepcje ustroju państwa

- dążenie do wzmocnienia unii w stanach północnych
- dążenie do zachowania konfederacji w stanach południowych

b. podziały polityczne

- **Partia Demokratyczna – dominowała w stanach południowych**
- **Partia Republikańska – dominowała w stanach północnych**

c. zwycięstwo w wyborach prezydenckich w 1860 r. republikanina **Abrahama Lincolna** – zwolennika zacieśnienia unii

d **ogłoszenie secesji (oddzielenie się) przez 11 stanów południowych**

e. **utworzenie przez nie nowego państwa – Skonfederowane Stany Ameryki – prezydentem Jefferson Davis**

4. Działania wojenne

a. początek wojny secesyjnej – **atak wojsk Konfederacji na wierny Unii Fort Sumter – 12 IV 1861 r.**

b. wydanie przez **prezydenta Lincolna dekretu o zniesieniu niewolnictwa – 1863 r.**

c. **bitwa pod Gettysburgiem – 1-3 VII 1863 r.** – porażka wojsk Konfederacji gen. Roberta E. Lee

b. opanowanie przez wojska Unii dowodzone przez gen. Ulyssesa S. Granta doliny rzeki Missisipi

d. **kapitulacja wojsk Konfederacji – 9 IV 1865 r.**

5. Skutki wojny secesyjnej

a. w wojnie poległo około 700 tys. żołnierzy

b. na skutek wojny totalnej znaczne straty poniosła ludność cywilna

c. ważnym skutkiem było zniesienie niewolnictwa

d. po zakończeniu wojny w wyniku zamachu śmierć poniósł prezydent Abraham Lincoln.

Zjednoczenie Włoch

1. Sytuacja polityczna na Półwyspie Apenińskim

- a. na Półwyspie Apenińskim istniało wiele drobnych państw
- b. Wenecja i Lombardia były uzależnione od Cesarstwa Austrii
- c. **ośrodkiem zjednoczeniowym Włoch stało się Królestwo Sardynii (Piemont)**
 - w Piemontcie panował Wiktor Emanuel II
 - premierem rządu był gorący zwolennik zjednoczenia Włoch hrabia **Camillo Cavour** (czyt.: kawur)

2. Droga Włoch do zjednoczenia

- a. sojusz Francji z Piemontem – sojusz Napoleona III z Wiktorem Emanuelem II
- b. wojna z Austrią – 1859 r.
 - **bitwy pod Magentą i Solferino – 1859 r.**
 - Królestwo Sardynii zostało powiększone o Lombardię

3. Powstanie Królestwa Włoch

- a. rewolucja w Królestwie Obojga Sycylii
- b. lądowanie „**tysiąca czerwonych koszul**” **Giuseppe Garibaldiego** na Sycylii – 1860 r.
- c. ogłoszenie przez ogólnowłoski parlament powstania Królestwa Włoch – marzec 1861 r.
 - królem Włoch **Wiktor Emanuel II** – 17 III 1861 r.
 - włączenie Rzymu do państwa włoskiego podczas wojny prusko-francuskiej – 1870 r.
 - ogłoszenie Rzymu stolicą Włoch
 - papież Pius IX ogłosił się „więźniem Watykanu”

Zjednoczenie Niemiec

1. Dążenie Prus do zjednoczenia Niemiec pod swoim przewodnictwem

a. królem Prus był **Wilhelm I Hohenzollern**

b. premierem rządu pruskiego i głównym inicjatorem akcji zjednoczeniowej był **Otto von Bismarck**

2. **Wojna prusko-austriacka 1866 r.**

a. celem wojny z Austrią było wykluczenie jej jako konkurencyjnego ośrodka zjednoczeniowego Niemiec

b. zwycięstwo wojsk pruskich w bitwie pod **Sadową – 1866 r.**

c. skutki wojny

– rezygnacja Austrii z przywództwa – rozwiązanie Związku Niemieckiego, w którym główną rolę odgrywała Austria

– **Austria oddała Włochom Wenecję**

d. **utworzenie przez Prusy Związku Północnoniemieckiego – 1866 r.**

3. **Wojna francusko-pruska (1870-1871 r.)**

a. cesarz francuski Napoleon III był przeciwnikiem zjednoczenia Niemiec

b. przebieg wojny prusko-francuskiej – 1870 r.

– oblężenie przez wojska pruskie twierdzy **Metz**

– klęska wojsk francuskich w bitwie pod **Sedanem – 1870 r.** – **Napoleon III dostał się do niewoli**

c. **kapitulacja Francji – pokój we Frankfurcie nad Menem (10 V 1871 r.)**

– **przyłączenie do Prus Alzacji i Lotaryngii**

– narzucenie Francji wysokiej kontrybucji

– uznanie przez Francję zjednoczenia Niemiec

d. klęska Francji spowodowała wybuch **rewolucji w Paryżu 17/18 III 1871 r.**

– **powstanie Komuny Paryskiej**

– **udział Polaków – Jarosław Dąbrowski**

– rewolucja została krwawo stłumiona przez wojska rządowe

4. Powstanie Cesarstwa Niemieckiego

a. ogłoszenie powstania Cesarstwa Niemieckiego w Sali Lustrzanej w Wersalu –18 I 1871 r.

b. ustrój polityczny Drugiej Rzeszy

– **ustrój konstytucyjny** – konstytucja z 16 IV 1871 r.

– **Cesarstwo Niemieckie było federacją** 22 monarchii i 3 wolnych miast posiadających autonomię

– **władzą ustawodawczą był Reichstag** – Sejm Rzeszy wybierany w wyborach powszechnych, równych, tajnych i bezpośrednich

– **na czele państwa stał cesarz** – cesarzem był **król pruski** – **pierwszym został Wilhelm I**

– **na czele rządu stał kanclerz** – **pierwszym kanclerzem został Otto von Bismarck.**

